

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> СПОРИ У СФЕРІ МЕДІА ТА ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ	18
<i>Тодошак Олег Володимирович</i> ЗМІНА ВИДУ ТА РОЗМІРУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ СУДОМ: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ВТРУЧАННЯ.	21
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> КАР'ЄРА ЯК БАГАТОВИМІРНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ	25
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	29
<i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	32
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОБІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.	34
<i>Закаленко Олена Василівна, Осадчий Анатолій Юрійович</i> АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	38
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> САМОКОРЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТА: ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	40
<i>Негара Родіон Віталійович</i> АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ ОСІБ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТИВ.	47
<i>Панфілов Олег Євгенович</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	49
<i>Сідор Михайло Іванович</i> ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.	53
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ» ТА «АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ».	57
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	60
<i>Глиняний Іван Володимирович</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.	63

використовуються у сфері публічної служби; функціональне призначення проявляється через системне запобігання дискримінації.

Таким чином, дослідження зарубіжного досвіду запобігання та протидії дискримінації у державній службі свідчить, що ефективність відповідних механізмів забезпечується комплексним поєднанням міжнародних, європейських та національних стандартів. Визначені п'ять груп базових стандартів відображають багаторівневу систему правового регулювання, яка охоплює як превентивні, так і реактивні інструменти впливу.

Систематизація цих стандартів дозволяє не лише чітко розмежувати підходи до запобігання та протидії дискримінації, але й визначити їх значення для формування ефективної моделі державної служби. У контексті євроінтеграції України це створює підґрунтя для вдосконалення національного законодавства, впровадження сучасних управлінських практик та забезпечення реального дотримання принципу рівності у публічному управлінні.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: міжнародний документ від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
2. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. Дата оновлення: 30.05.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.
3. Зінсу О. І. Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід у сфері запобігання, протидії домашньому насильству. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1. С.31-40.

Ключові слова: державна служба, протидія дискримінації, міжнародні стандарти, європейські стандарти, права людини, антидискримінаційна політика.

Key words: civil service, anti-discrimination, international standards, European standards, human rights, anti-discrimination policy.

Панфілов Олег Євгенович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Актуальність теми зумовлена тим, що саме у сфері поліцейської юрисдикції найбільш інтенсивно перетинаються владні повноваження держави та гарантовані права і свободи людини. В умовах демократичної трансформації публічної

влади в Україні, євроінтеграційних процесів і воєнних викликів зростає потреба у забезпеченні законності, пропорційності та підзвітності поліцейських рішень. Суспільна довіра до поліції дедалі більше залежить не від формального обсягу її повноважень, а від якості процедур і рівня дотримання прав людини. Тому формування ефективної моделі управління поліцейською юрисдикцією є необхідною умовою зміцнення принципів верховенства права та належного врядування.

Метою цієї роботи є комплексний аналіз окремих аспектів управління поліцейською юрисдикцією в умовах демократичної трансформації публічної влади та обґрунтування напрямів удосконалення її нормативних, процедурних і управлінських засад відповідно до принципів верховенства права та захисту прав людини.

У сучасних умовах трансформації публічного управління питання здійснення та організації поліцейської юрисдикції набуває особливої актуальності. Саме в межах юрисдикційних повноважень поліції найбільш виразно перетинаються владні прерогативи держави та гарантовані права і свободи людини [2]. Поліція є тим інститутом, з яким громадянин стикається найчастіше, а отже якість її рішень і процедур безпосередньо впливає на рівень суспільної довіри та сприйняття демократичності державної влади.

Євроінтеграційний курс України, реформи сектору безпеки та оборони, а також функціонування державних інституцій в умовах воєнних викликів актуалізують необхідність переосмислення традиційної владно-примусової моделі поліцейської діяльності [8; 10]. На зміну підходу, що ґрунтується переважно на контролі та застосуванні примусу, поступово приходить модель сервісно-орієнтованої поліції, заснованої на принципах верховенства права, підзвітності, прозорості та поваги до прав людини [4].

Поліцейська юрисдикція є складовою адміністративної юрисдикції держави та охоплює систему законодавчо визначених повноважень органів Національної поліції щодо забезпечення публічного порядку, безпеки, захисту прав і свобод людини, а також протидії адміністративним правопорушенням [1]. Вона реалізується через превентивні заходи, адміністративне провадження, застосування примусових засобів та прийняття індивідуальних адміністративних актів [6].

У демократичній правовій державі межі поліцейської юрисдикції визначаються не лише обсягом компетенції, а й системою процесуальних гарантій. Ключового значення набувають такі принципи, як законність, пропорційність, обґрунтованість рішень, право особи бути вислуханою, можливість оскарження та прозорість адміністративної процедури [2; 6]. Прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» суттєво розширило вимоги до якості поліцейських рішень, поширивши загальні стандарти належного адміністрування на сферу юрисдикційної діяльності поліції [7].

Сутність забезпечення законності у діяльності органів поліції розглядається також у сучасних наукових дослідженнях, де підкреслюється значення проце-

дурного контролю та правових гарантій [3]. Отже, сучасна поліцейська юрисдикція постає не як необмежений інструмент державного примусу, а як регламентований правом механізм втручання, що функціонує під постійним контролем суспільства та державних інституцій.

Міжнародні стандарти, зокрема Європейський кодекс поліцейської етики, закріплюють вимогу мінімального необхідного втручання та підконтрольності поліції суспільству [4]. Додатково сучасні підходи до оцінювання діяльності поліції базуються на індикаторах доброчесності та підзвітності, запропонованих OECD [5] та розроблених у навчальних матеріалах з поліцейської доброчесності [14].

Система управління поліцейською юрисдикцією в Україні має багаторівневий характер. Її основу становлять законодавчі акти – Закон України «Про Національну поліцію» [1] та Закон «Про адміністративну процедуру» [7]. Стратегічний вимір управління визначено Комплексним стратегічним планом реформування органів правопорядку на 2023–2027 роки [8] та Стратегією розвитку Національної поліції на 2026–2030 роки [9].

Практична реалізація управлінських механізмів відображається у звітності Національної поліції України [11], що дозволяє оцінювати динаміку впровадження стандартів доброчесності та процедурної якості.

Управління поліцейською юрисдикцією реалізується через різні процесуальні режими, включаючи адміністративне провадження та застосування заходів примусу. Особливого значення набуває система зовнішнього контролю, зокрема судового нагляду. У країнах континентальної Європи адміністративні суди мають повноваження визнавати поліцейські акти непропорційними, що підтверджується практикою Conseil d'État Франції [12]. В англосаксонській моделі важливу роль відіграють незалежні органи розгляду скарг, як-от Independent Office for Police Conduct у Великій Британії [13].

Таким чином, ефективність управління юрисдикцією залежить від збалансованості внутрішніх процедур і незалежних контрольних інституцій.

Сучасний підхід до управління поліцейською юрисдикцією передбачає інтеграцію концепції управління ризиками, що включає організаційний, операційний та індивідуальний рівні контролю [5]. Запровадження індикаторів доброчесності дозволяє змістити акцент із кількісних показників діяльності на якісні критерії – рівень довіри населення, обґрунтованість рішень та дотримання правових стандартів [5; 14].

У цьому контексті доцільним є впровадження алгоритму «принцип – інструмент – метрика – відповідальний суб'єкт», який узгоджується зі стратегічними документами реформування сектору безпеки [8; 9] та відповідає сучасним європейським підходам до оцінювання діяльності поліції.

Управління поліцейською юрисдикцією в умовах демократичної трансформації є багатовимірним процесом, що поєднує правові, процедурні, організаційні та етичні компоненти. Ефективність юрисдикційної діяльності поліції

визначається не обсягом повноважень, а якістю процедур їх реалізації, рівнем процесуальних гарантій і прозорістю прийняття рішень. Інтеграція принципів законності, пропорційності, підзвітності та сервісності є ключовою умовою формування моделі поліції, орієнтованої на права людини. Впровадження ризик-орієнтованого управління та індикаторів доброчесності дозволяє підвищити якість юрисдикційної діяльності та зміцнити суспільну довіру. У підсумку демократизація управління поліцейською юрисдикцією має привести до формування моделі, в якій кожне рішення поліції буде одночасно юридично правомірним, управлінські обґрунтованим та соціально легітимним.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Загальне адміністративне право України: підручник / за заг. ред.: акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тиунової; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 792 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25545>
3. Стрижевська В. Ю. Адміністративно-правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції: дис. ... д-ра філософії за спец. 081 «Право»; Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2025. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0825U002351>
4. Council of Europe. Recommendation Rec(2001)10 on the European Code of Police Ethics. Strasbourg, 2001. URL: <https://www.refworld.org/legal/resolution/coeministers/2001/en/20548>
5. OECD. Public Integrity Indicators: Methodology 2025. Paris, 2025. URL: <https://oecd-public-integrity-indicators.org>
6. Танько А. В. Адміністративно-правовий статус органів Національної поліції України як суб'єкта реалізації державної політики у сфері забезпечення прав і свобод людини. *Право і безпека*. 2020. № 1(76). С. 32-38. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f2f31601-bl60-435c-bc3c-ea38f79el0e4/content>
7. Про адміністративну процедуру: Закон України № 2073-IX від 17.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
8. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президента України № 273/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>
9. Національна поліція України. Стратегія розвитку на 2026-2030 pp. URL: <https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/1/uploaded-files/strategiia-rozvitku-nacionalnoyi-policiyi-ukrayini-na-2026-2030-roki.pdf>
10. Мащенко В. С. Адміністративно-правові аспекти діяльності НПУ в умовах повномасштабної збройної агресії. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. Вип. 2. С. 188-193. URL: <http://sulj.oduvs.od.ua/archive/2024/2/34.pdf>
11. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2024 р. URL: <https://npu.gov.ua/diyalnist/zvitnist/richni-zviti>

12. Conseil d'Etat (France). Arrêt № 370499, 2015. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000030445607>

13. Independent Office for Police Conduct (UK). Annual Report 2023-24. London, 2024 URL: <https://www.gov.uk/government/publications/independent-office-for-police-conduct-annual-report-and-accounts-2023-to-2024>

14. DCAF. Training Manual on Police Integrity. Geneva, 2019. URL: <https://www.dcaf.ch/training-manual-police-integrit>

Ключові слова: поліцейська юрисдикція, управління поліцією, демократична трансформація, публічна влада, адміністративна процедура, права людини, принцип пропорційності, підзвітність, управління ризиками, доброчесність.

Key words: police jurisdiction, police management, democratic transformation, public authority, administrative procedure, human rights, principle of proportionality, accountability, risk management, integrity.

Сідор Михайло Іванович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Стрімкий розвиток цифрових технологій та глобалізація фінансових ринків зумовили появу нового феномену – віртуальних активів. Вони стали важливим елементом сучасної економіки, що поєднує інноваційність, високі ризики та значний потенціал. При цьому правове регулювання цих питань залишається неповним та нерівномірним у більшості країн. Це створює виклики для держав, фінансових інституцій та учасників ринку.

Необхідність дослідження правових засад врегулювання операцій з віртуальними активами обумовлена їх місцем у становленні сучасної моделі світової економіки в цілому та фінансової безпеки відповідної держави. Враховуючи збільшення кількості здійснюваних операцій з віртуальними активами виникає нагальна потреба щодо формування нормативно-правового підґрунтя, що дасть можливість узгодити тенденції розвитку диджиталізації фінансових інструментів та формування системи забезпечення фінансової безпеки.

Здійснення досліджень в цьому напрямку також викликана потребами щодо приведення у відповідність національних механізмів врегулювання відносин з віртуальними активами до міжнародних стандартів. При цьому необхідно враховувати не лише рекомендації міжнародних чи профільних організацій, а й специфіку цифрових інструментів в економіці, що швидко трансформуються з подальшим розвитком інформаційних технологій. Запровадження дієвого